

Hullámzó rőtvrös hajával
sodorva füvet és ágakat,
a völgyeken s hegyeken által
Kobir-szu felé szalad.

Kék vizével visszafordul
kék Kobir-szu nem riad.
Ám elébe szikla fordul,
fellegeknél magasabb.

Ott találkoztak a völgyben,
gyorsak voltak és vadak,
s nem békél egymással könnyen
ilyen két makacs patak.

Nem jön megnyugvás a harcra
És azóta egyre csak
kék hullám fut a jobb partra,
s a vrös a balra csap.

LIGETI KÁROLY VERSEI EGY SZIBÉRIAI ANTOLÓGIÁBAN

A költészet napja — akárcsak nálunk — a Szovjetunióban is jelentős esemény. S ahogy a mi könyvkiadásunk a Szép versek antológiákkal ünnepli ezt a napot, úgy jelennek meg évek óta immár a szovjet szép versek a Gyeny poézii (Költészet napja) című antológiákban. A két rokon kiadvány közti különbség nagyrészt a számokban van. A szovjet költészet szép versei általában százezer példányban jelennek meg, s kétszáz költőt reprezentálnak. Ám ezek csak a központi jellegű, moszkvai kiadó válogatta antológiák, s ezeken kívül minden kiadóval rendelkező nagyváros 20—50 ezer példányban megjelenteti a maga „kis” helyi antológiáit.

Ilyen szépen szerkesztett könyv a Novoszibirszk, Omszk, Tomszk alkotóit bemutató antológia is, mely számunkra éppen magyar vonatkozásai miatt is jelentős. A mai költők versei mellett ugyanis a kötet bemutatja azokat, akik annak idején a szocialista Szibériáért harcoltak s áldozták életüket. Köztük a magyar Ligeti Károlyt is fényképpel, s vrös betűkkel nyomott versekkel.

Az Észak fagyos szíve mellől, a Vég-

rendeletem és Szegény testvérem, Katalányi János című versek orosz változata előtt mintegy tizenöt soros megemlékezés olvasható:

„Azoknak névsorában, akik Szibériában küzdöttek a forradalomért, jogosan őrizzük örökre magyarok és csehek neveit. Internacionalista forradalmárok voltak ők, kiket sorsuk akarata vetett Szibéria mélyére, s kik a döntő órában azok oldalára álltak, akik az új életért szálltak síkra és együtt vitték végbe nemes feladatukat. Szibériában forgatta harcoss tollát a Szejk, a derék katona későbbi szerzője, Jaroszlav Hafek. S vele együtt meg kell emlékeznünk egy magyar újságíróról és költőről, Ligeti Károlyról.

Ligeti 1915-ben esett orosz fogságba. A hadifoglyok korovi, ivanovi és omszki táborában forradalmi tevékenységet fejtett ki társai között. Omszkban szerkesztette az illegális Forradalom című újságot. Aktívan részt vett a Kolcsak elleni harcokban. 1919 nyarán végezték ki a kolcsakisták. Utolsó versét, a Végrendeletem-et kivégzése előtti éjszaka írta az omszki börtön falára.”

NOVOSZIBIRSZK AKADÉMIAI VÁROSÁNAK TUDOMÁNYOS LAPJÁRÓL

Novoszibirszk egy hatalmas tájegységnek nemcsak ipari, de tudományos centrumává is nőtte ki magát az utóbbi évtizedekben. Érthető tehát, hogy az irodalmi lapban megjelenő tudományos jellegű, de mégiscsak költött témájú cikkek mellett olyan orgánusra is szükség van, mely állan-

dóan hírt ad a tudományos élet eseményeiről. Ezt a szerepet tölti be a mi egyetemi újságjainknak megfelelően szerkesztett, ám nem annyira a hallgatóknak mint a tudományos szakembereknek íródó *Za nauku v Szibiri* (A tudományért Szibériában) című akadémiai hetilap, mely há-

romezer példányban jelenik meg.

Legutóbb megjelent számaiban lapozva, s találgatva sok érdekes, sőt közérdekű cikkeire bukkánhatunk. Képes tudósítás számol be arról, hogy a novoszibirszki egyetem mellett működő előkészítő internátusba miként válogatják össze a tehet-

séges tizenkét év körüli gyerekeket. A szűrő szerepét a szibériai fizikai-matematikai, kémiai szellemi olimpia tölti be, melyet három fokozatban bonyolítanak le. Hatszáz tehetséges fiút és lányt hívnak meg először az akadémiai városrészbé, ahol ezek egyetemi szintű előadásokon készülnek fel a feladatok megoldására. Olyan neves tudósok tartják az előadásokat, mint a nálunk is jól ismert Lavrentjev vagy Budker professzorok. Egy

hónap elteltével válogatják ki a 225 szerencsés győztest, aki az internátus hallgatója lesz. A falusi gyerekek számára pedig (hol vannak ettől a mi hátrányos helyzetben levő tanulóink?!) egy speciális nyolcvan személyes előkészítőt szerveznek.

Az újság egyébként neves tudósok cikkeivel teljes: olvashatunk Kamcsatka hőforrásairól, a Jupiter kitöréseiről — de szemünkbe ötlük az is, hogy geológusok, biológusok

cikkei mellett sorozatban közlik tudós kortársak nyilatkozatait Leninről a legutóbbi évforduló kapcsán, s megemlékeznek a VDK kikiáltásának huszonnharadik évfordulójáról is.

Tudósok és egyetemisták lapja *A tudományért Szibériában*. Megismert példányai példaként tanúskodnak arról a szívós és lelkes munkáról, melyet a zord országrész szovjet emberei vívnak a természet meghódításáért.

СИБИРСКИЕ ОГНИ

A magyar olvasó általában némi meglepetéssel szokta kézbe venni a szovjet folyóiratokat. Nemcsak az igénytelennek tűnő külső s a nagy példányszám az, ami meglepi hanem a terjedelem. A *Szibériai Tüzek* című, immár testvér-lapunkká lett folyóirat augusztusi száma például 190 oldal.

A tartalomjegyzék átfutása után pedig az is szembetűnő, hogy a hatalmas anyag kétharmad része szépirodalom, s csupán az így fennmaradt hely áll a kritikai, művészeti, publicisztikai rovatok rendelkezésére. A prózai művek általában terjedősebbek mint nálunk: csak hosszabb regényeket közölnek folytatásokban, egy-egy kisregény ugyanabban a számban jön le teljes terjedelmében.

A hozzánk eljutott 8. szám prózai anyaga is ilyen. Közlik Jurij Malagif novoszibirszki író és költő *Dokumentumfilm-stúdió* című társadalmi, s konkrétan a művészi élet problémáit

vizsgáló kisregényét, Gennagyij Pajerin *Sakk elefántcsontból* című elbeszélését, valamint Adam Hall angol író *Quiller memorandum*a című náciellenes detektívregényének befejező részét a fordítók — ez az újdonság számunkra — utószavával.

Ahogy a prózaírók általában szibériaiak, a költők is jobbára azok. (S mint az igen ügyes, stencilezett kis mellékletből megtudjuk — a jövő év anyagát ismerteti előre —, meglehetősen kevés azoknak a száma, akik nem kapcsolódnak valamilyen formában Novoszibirszk és környéke irodalmi életéhez.) Az augusztusi számban Leonyid Merzlikin *Kakasszó* és *Hulló csillag*... és Vlagyimir Gromov *Út és Ősz* című versei mellett a szintén novoszibirszki Alekszandr Romanov verseiből olvashatunk egy bőséges válogatást (kilenc! verset) valószínűleg abból az alkalomból, hogy a költőnek új kötete jelent meg.

A nálunk megjelenő szociológiai s várospolitikai anyagoknak is van megfelelője. V. Miropolszkij, a kamcsatka területi pártszervezet aleuti titkára *Szigetek és szigetlakók* címmel ír a környék gazdasági és társadalmi fejlődéséről. Riportszerű elbeszélést olvashatunk ugyancsak itt J. Filippov tollából egy régi kommunistának, a polgárháború egyik hősének elbeszélése alapján.

A *Külföldön* rovatcím alatt neves tudós adja közre megfigyeléseit. V. Petrusovszkij, a geológiai tudományok doktora *Élményeim Japánban* címmel írt hosszabb beszámolót keleti útjairól. Fellelhető a *Művészet* rovat is, mely ezúttal L. Balugyin *Így indult a „Vörös fáklya”* című cikkét közli egy 1920 óta ténykedő kis munkásszintársulat fejlődéséről.

Vannak a folyóiratban tanulmány